

Tot hiertoe gebracht

Preek n.a.v.

11 Samuel 7 vers 18 b

Gedachtenisrede zijner
vijf en twintig-jarige
ambtsbediening, gehouden
in de Nederl. Herv. Kerk te
Middelharnis op 30 sept. 1925

door

Ds. A. M. den Oudsten

Voormalig predikant te Dinteloord en Prinsenland

1900

30 SEPTEMBER

1925

Gelezen 2 Samuel 7 : 18- 29

Gezongen psalm 103: 4; Ps. 77 : 7 en 8 ; Ps. 144 : 2 ; Ps. 72 : 11

Wanneer ik mij nederzette om te gedenken de goedheid Gods aan mij bewezen, dat Hij mij gedurende 25 jaren gespaard en in staat gesteld heeft om, bijna zonder enige verhindering door ongesteldheid, Zijn Woord te verkondigen dan gevoelde ik mijn onbekwaamheid om dat uit mezelf te doen zoals het behoort namelijk om met den weldaad in den Weldoener te eindigen.

En als dan het voornemen gekomen is om de gemeente samen te roepen in Gods huis, opdat zij met mij zou gedenken, gevoel ik dat nog meer. Hoe zou ik dat kunnen!

Toen ik mijne onbekwaamheid zoo zag, zou ik maar willen zwijgen, zou ik er maar geen woord van willen reppen en deze gebeurtenis maar ongemerkt willen laten voorbijgaan. Dan zou ik dezen dag maar in stille eenzaamheid willen doorbrengen, overdenkende mijn gebrek in de bediening van 't Goddelijk Woord, waar ook: op Gods dag in Gods huis en in de week op de catechisatieën, aan de huizen bij de kranken, en de sterfhuizen en op de begraafplaatsen, ja overal. Waar ik ook zie, waaraan ik ook terugdenk, het is overal gebrek en nog eens gebrek.

En als ik dan verder ga denken aan die voorname leraars, die nog spreken, nadat zij reeds voor eeuwen gestorven zijnn, de grootste lichten, die geschenen hebben in de Kerk, dan wordt 't nog droeviger. Zij met hun getrouwheid en ik met mijn ontrouw! Zij met hunnen vele talenten

En ik met mijn weinige! Zij met hun bijzonder licht en diep inzicht in de Waarheid, en ik, die zoveel te klagen heb over gebrek aan licht en gezicht, dan zou ik zeker in eene ure als deze maar willen zwijgen.

En als ik dan verder zie, niet alleen op ijn gebrek in de bediening des Woords, zoals dat naar buiten openbaar wordt, maar op het gebrek van binnen, op mijn inwendige vijandig verdorven bestaan, dan is er in het geheel geen vrijmoedigheid,

Meermalen heb ik moeten uitroepen: ieder kan beter leeraar zijn dan ik; meermalen moest ik met Job mij verfoeien in zak en asch met David klagen: Mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden. (Psalm 38)

*Want mijn hoofd is als bedolven
In de golven.
Van mijn ongerechtigheên;
Zulk een last van zond'en plagen
Niet te dragen
Drukt mijn schouders naar beneên.*

En wat er dan nog bij komt en het nog weer moeilijker maakt is dit, dat ik dat alles wel bij ogenblikken gevoel maar over 't geheel nog te gemakkelijk dragen kan. Want indien het besef van onwaardigheid en onbekwaamheid meer levendig en meer blijvend was, zou er ook meer vrucht gezien worden, omdat het dan meer zou uitdrijven naar de bekwaam makende genade des Heeren; dan zou er meer een roepen uit geboren worden en minder biddeloos en dankeloos worden geleefd.

En zoo zou ik kunnen doorgaan met een klaagzang te klagen over mijn bediening des Woords.

En indien dat nu waarlijk een klaaglied is, dan kan het niet anders of het gaat gepaard met een loflied voor den Heere ; omdat hij het zoo goed gemaakt heeft in die 25 jaren.

Maar hoe ongelukkig en ellendig het ook is, toch blijft er voor mij nog een troost over, namelijk dat degenen, die ik in de bediening des Woords zoo hoog boven mij stel, die ik voor reuzen en machtigen helden aanzie, ook hetzelfde van zichzelf moeten getuigen, Dus al ware ik nog zoveel minder ontrouw en zoveel meer ijverig geweest; al had ik nog zoveel gaven en talenten gehad, dan zou ik nog moeten klagen over mijzelf.

Jeremiëeren in en over zichzelf! Jubileeren in en over den Heere! Dat moet het zijn en dat is het bij al Gods volk! Dat is het ware jubileum!

Abraham moest getuigen dat hij maar stof en assche was. Jacob zeide; Ik ben geringer dan al deze weldaden en trouw. Job verfoeide zich. Jesaja roep uit: Ik ben een man van onreine lippen. En David.....? Wat hij van zichzelf en van de Heere getuigde, willen wij in deze ogenblikken overdenken en dat vindt gij opgetekend in

2 Samuel 7 : 18b :

Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt”.

Dit is een zielsjubileum van David. Wij vinden hier Koning David vernederd en verteederd, roemende den Heere, als hij zag

- 1^e wie hij was
- 2^e wat zijn huis was
- 3^e wie de Heere was.

1^e . Wie ben ik'. Zoo roept de man naar Gods harte in zielsvernederd uit.

Wie was David ? Wat dacht hij van zichzelf? Wat zag hij in zichzelf?

Wat David was, is na deze zielservaring nog meer openbaar geworden dan er voor. Immers toen had hij die vreeselijke misdaad van overspel met doodslag nog

niet gepleegd; toe had hij nog niet uit hoogmoed zijn volk geteld. Zijn zwaarste en meest God ontterende zonden had hij nog niet bedreven, en toch moest hij al uitroepen: Wie ben ik?

Voor dien tijd was het ook al gebleken wie David was namelijk een gevallen Adams kind, in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren, in zichzelf onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Had David niet reeds meer dan ééne vrouw genomen! Had hij niet reeds schandelijk gelogen tegen Abimelech, den priester! Had hij niet vertrouwd op 't zwaard van Goliath in plaats van op den Heere en zijn toevlucht genomen tot de Filistijnen! Had dat kind Gods zich niet als een razende aangesteld tegenover koning Achis? Heeft hij niet in twijfel en ongeloof aan Gods onwankelbare beloften uitgeroepen : ik zal nog een dezer dagen ontkomen in de handen van Saulus ! en met leugen en bedrog zijn behoud gezocht bij de vijanden Gods! Heeft hij zelfs niet in de gelederen der Filistijnen gestaan, zij het ook tegen zijnen wil en in de achterhoede, om tegen de kinderen Israëls, zijn eigen volk, te gaan strijden?

Was het dus vóór dien tijd ook niet duidelijk gebleken wie Davis was!/? Maar al zou het niet zoo duidelijk in daden openbaar zijn geworden, al had David onberispelijk geleefd, al had van hem een Nathanaëls getuigenis gegeven kunnen worden, als van een Israëliet in dewelke geen bedrog was, toch zou hij bij het licht des Geestes hebben uitgeroepen : wie ben ik? Zo zal ieder, die zichzelf bij Geestes licht heeft leren kennen, met Paulus getuigen: Ik weet dat in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont. Alleen de Farizeeër weet in en over zichzelf te roemen; maar de aan zichzelf ontdekte kan niet anders dan over zichzelf klagen. Daarom riep ook de profeet Jeremia: Wat klaagt een levend mensch, een iegelijk klage vanwege zijn zonde.

Maar heeft David dan geen goede dingen gedaan?
Heeft hij zich ook niet gesterkt in den Heere zijn God ?

Heeft hij niet geweigerd zijne handen te slaan aan den gezalfde des Heeren? Heeft hij niet een leeuw en een beer verslagen, die op de kudden aanvielen? Heeft hij Goliath niet overwonnen? En kan er niet meer goeds van hem gezegd worden? Gewis. Maar dat geeft niet eenige waardigheid aan David, zodat Hij zich daarop zou kunnen beroemen tegenover de Heere. Want zoo zegt de Heere, indien gij gedaan hebt, hetgeen gij schuldig zijt te doen zoo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten, De beste onder de besten, de vroomste onder de vromen, de godzaligste onder de godzaligen moet zich voor de Heere nog verfoeien in zak en asch. Hij staat met den tollenaar van verre, hij durft zijn ogen voor den Heere niet opslaan, hij slaat zich op den borst en roept: O God wees mij zondaar genadig. Met Ephraïm klopt hij op zijn heup, nadat hij aan zichzelf bekend is gemaakt.

En zoo moest ik ook uitroepen: Wie ben ik? Alle dingen zijn niet oorbaar en alle dingen stichten niet. Daarom zal ik u ook mijn zondenregister niet voorhouden. Want al is het dat ik niet wegens openbare zonden tot spot en aanfluiting geweest ben, nochtans durf ik mijn aangezicht niet opheffen tot de Heere vanwege mijn zonde. Er zijn tijden in mijn leven geweest, dat ik ziende op mijzelf, liever de laagste en de achterste plaats had ingenomen in Gods huis, dan de hoogste en de voorst; dat ik alle menschen die gekomen waren om het Woord Gods uit mijnen mond te horen, beter achtte dan mijzelf, dat ik in mijzelf den grootste der zondaren zag. En dat waren de slechtste tijden niet, als ik mocht afsteken in de diepte van mijn ellende, als ik dieper groef en meer gruwelen vond, als ik niets goeds in mij zag. Veel beter dan wanneer ik stond in mijne eigengerechtigde Farizeeïsche hoogheid.

“Wie ben ik”? al zou ik geen andere zonden hebben, en er zijn er zoveel meer, dan de zonde van eigen roem en van zelfvoldaanheid, dan zou ik al moeten uitroepen; “Wie ben ik ?” Wie ben ik onder Gods weldaden geweest!

Wat heb ik met Gods gunsten overladen gedaan?

Ja welke ontdekte ziel zal aan een einde komen met klagen over zichzelf. Melaatsch als zij is van hoofd tot de voetzool. De beste werken nog met zonden bevekt.

De gerechtigheid nog als een wegwerpelijk kleet. Zoo is het met David! Zoo is het met mij! Zoo is het met ieder gevallen Adamskind!

2^e Wat was zijn huis? Wat was zijn huisgezin, zijn geslacht?

Wie kan een reine uit een onreine voortbrengen? Zoo de boom, zoo de vrucht. David zag wel dat zijn huis ook niet voor den Heere bestaan kon. Hij zag bovendien zichzelf ook als den schuldige van de zonde in zijn huis. De vrouwen had hij *zelf* verkoren, de bijwijven *zelf* begeerd. De kinderen waren *zijne* kinderen, *zijne* vruchten, zijn zaad.

Als hij dan zag, wat zijn huis was en wat het behoorde te zijn, dan moest hij uitroepen: Wat is mijn huis? Hoe gaat het in mijn huis toe? Is de zonde er gehaat? Wordt de Naam des Heeren er geroemd en geprezen? Gaat het in mijn huis in alles om de eere Gods?

Naarmate David meer indrong in den geest, die er heerschte en in den toestand, waarin zijn huis verkeerde, moest hij uitroepen: wat is mijn huis? In mij geen verdienste en in mijn *huis* ook niet. Noch ik, noch mijn huis zijn zoo, dat ik enige aanspraak op de geringste weldaad zou kunnen maken; maar wél zijn ik en mijn huis zoo, dat alles verzonddig is.

En wie zal zich hiermede kunnen troosten, dat zijn huis tenminste nog goed gemaakt heeft, wat hij voor den Heere heft bedorven? Er moge gedacht worden, dat man, vrouw, zoon of dochter het er beter heeft afgebracht dan wij zelf. Wij mogen al ieder in ons huis beter achten dan onszelf. Maar al is alles in ons huis nog zoo

Voorbeeldig, al zijn onze kinderen nog zoo gunstig bekend, zelfs bij de vromen, wat is het dan nog?

Maar hoeverre was er dat bij David vanaf? Want al was er nog geen bloedschande en bloedschuld onder de kinderen, al had Ammon Thamar nog niet onteerd en Absalom Ammon nog niet gedood en zijn vader nog niet verjaagd, de zaden en kiemen van al deze boosheden waren er toch en ontwikkelden zich reeds.

Die nu bij Geestes licht zichzelf en ook zijn huis beziet, zal er geen grond in vinden om op eenige weldaad Gods te rekenen, hoe onberispelijk het ook voor de mensen moge zijn. En zoo moet ik ook vragen: wat is mijn huis? Al is het voor zover ik weet onergerlijk voor de menschen geweest, al is er tot nu toe, voor zover mij bekend geen rechtmatige klacht over mijn huis aangeheven (het kan er echter zoo spoedig zijn, dat zien wij bij David) toch kanook mijn huis niet voor den Heere bestaan. Voor den Heere is alles in mijn huis te kort en te smal en hoor ik soms de steen uit de muur roepen en de balk uit het hout hem antwoorden : Wat is mijn huis?

3^e Wat was de Heere voor David?

De Heere had David rust gegeven van al zijne vijanden rondom, en nu zat David in zijn huis de weldaden Gods te overdenken. In verwondering zinkt hij weg, als hij nagaat wie de Heere voor hem geweest is. Er kunnen tijden zijn, waarin onze misdaden ons voor ogen gesteld worden, maar ook weer andere tijden, waarin Gods weldaden worden gezien. Ongetwijfeld had dit laatste bij David plaats, toen hij niet vooraan in den strijd behoefde te zijn, maar hij rustig in zijn paleis kon neerzitten.

Het was nog niet lang geleden, dat hij met zielevreugde de arke Gods had opgevoerd naar Jeruzalem. Dankbaar was David, maar niet voldaan. Want de arke Gods woonde nog in het midden der gordijnen. Dat was geen verhouding : hij had een paleis en de arke Gods in een tent!

Of anders gezegd: voor den Heere minder woning dan voor hem! En naarmate hij daar langer over denkt en dieper daarop ingaat, wordt de Heere voor hem grooter. Zoo gaat het in het geestelijke. “Hij moet wassen en ik minder worden” is de regel in het genadeleven. De Heere op het hoogst verheerlijkt en de mensch op het diepst vernederd, dat gaat samen.

Nathan de profeet is bij hem. Ongetwijfeld heeft David behoefte gehad om met Nathan van Gods daden te spreken. Het “kom en ziet, wat de Heere gedaan heeft” is aan Gods kinderen niet vreemd. Als de Heere Zijn indachtig makende Geest schenkt, wordt het een n het ander voor ogen gesteld en dan wordt alles, wat de Heere gedaan heeft, zoo groot.

Als David een vergelijking trekt tussen het verleden en het heden, wordt het verschil zoo groot. En dan, die wondere weg, waarlangs de Heere hem geleid heeft van herdersknaap tot machtige Koning! Het gaat alles aan zijn geest voorbij. Niet onmogelijk is het, dat David met Nathan de weg heeft besproken, dien de Heere met hem gehouden heeft. Zoo zeide dan de Koning tot den profeet Nathan: Zie toch, ik woon in een cederen huis en de Arke Gods in het midden der gordijnen. D bedoeling is duidelijk genoeg. David kan niet rustig in zijn paleis van cederen zijn, als de Heere nog moest wonen in een tent van gordijnen. De dichter van psalm 132 deelt mede wat in David's ziele is omgegaan en die ogenblikken als hij zegt, dat David den Heere gezworen heeft, den Machtigen Jacob's gelofte gedaan heeft, zeggende : “Zoo ik in de tent mijns huizes inga, zoo ik op de koets van mijn bed klimme, zoo ik mijn oogen slaap geve, mijn oogleden sluimering, totdat ik voor de Heere een plaats gevonden zal hebben, woningen voor de Machtigen Jacobs!” Daarmede wordt uitgedrukt, dat David dit het allernoodzakelijkste achtte, dat hij niet rusten zou voordat de tempel was gebouwd.

Nathan kan niet anders dan het onmiddellijk goedkeuren,

En zeide : Ga heen en doe al wat in uw hart is, want de Heere is met u. Immers de Heere, die met hem was geweest in al de oorlogswerken, zou die dan niet met hem zijn in de werken des vredes!

Maar wij weten het. De Heere had andere gedachte en openbaarde die in den zelfden nacht aan Nathan en Nathan deelde die mede aan den Koning. Davids handen waren teveel met bloed bevekt. Hij mocht den Heere geen huis bouwen. Het was evenwel goed, dat het in zijn hart was geweest. En nu het rijke. Dat mocht David niet hebben maar de Heere gaf hem veel meer. David zou niet voor den Heere, maar de Heere zou voor David een huis bouwen. Het huis dat David wilde bouwen voor den Heere zou een vergankelijk huis zijn, maar het huis dat de Heere voor David zou bouwen zou een bestendig Huis wezen. De Heere sprak hier van Christus, den Zoon Davids, in Wien dat huis gebouwd zou worden.

Hoe groot de belofte ook was, David geloofde haar ; maar het kan niet anders of bij deze grote beloften des Heeren zien wij onze kleinheid en roepen wij uit : En dat voor mij ; zulk een als ik ben? “Wie ben ik, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt” moest hij uitroepen Uit *mij* het beloofde vrouwenzaad! Ik een der dragers van de moederbelofte! Ik ook uitverkoren om dat beloofd heil van eeuwige verlossing in het vleeschgeworden Woord voort te planten!

Alles wat de Heere voorheen voor en door hem gedaan had, was hierbij vergeleken nog niets.

“ O, wat is die God toch goed en groot” , zal het in zijne ziel gejubeld hebben. Die Zaligmaker, welke hij zelf ook zoo nodig heeft, zal uit zijn lendenen voortkomen!

Als er ooit een waar jubileum gevierd is, den Heere tot eere, een jubileum dat in den Heere eindigt, een jubileum dat een voorspel is van den eeuwigen jubel, den Heere tot lof en prijs, dan is het in die oogenblikken geweest dat David daar uitroept : wie ben ik en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe, tot deze groote weldaad gebracht

Hebt. Tot hiertoe, dat is veel verder dan hij ooit had kunnen denken.

Psalm 144 : 2

Wat is de mensch, wat is in hem te prijzen,
Dat Gij, o Heer”, hem gunsten wilt bewijzen,
Dat Gij hem kent? Wat is des menschen kind,
Dat Gij het acht en zoo getrouw bemint!
Hij mag den naam van ijdelheid wel dragen :
Zijn tijd is kort, en al zijn levensdagen,
Hoe groot, hoe sterk hij op deze aarde zij,
Gaan snel, gelijk een schaduwe, voorbij.

Als ik nu ten slotte nog iets uit mijn eigen leven zal mededelen, dan gevoel ik steeds meer de moeilijkheid daarvan. Wat zal ik verhalen, en wat zal ik verzwijgen, en *hoe* zal ik het mededelen? Ik gevoel dat de aandacht bij dit deel meer nog gespannen zal zijn de oren gespist zullen worden., Voor ik er dus toe overga, moet ik eerst mededelen dat ik met mijn mededelingen niet tevreden ben, dat ik de gebrekkigheid ervan gevoel, maar ook dat ik niet in staat ben het zoó te doen, dat ik kan zeggen : zoo is het goed. Mijn begeerte is dus, dat gij met een toegenegen oor wilt hooren ; want meer dan iemand uwer ben ik overtuigd dat ook dit meer “ten deele” zal zijn. Het zou echter geen ‘Gedachtenisrede “zijn indien ik over het verleden weeg.

In mijne inleiding heb ik reeds aangetoond, hoe ik mijn werk als Herder en Leeraar beoordeel. Als ik dus nu in het vervolg iets mededeel, dan verzoek ik in gedachtenis te houden, dat, dat alles met zonde besmet is geweest en ik dus goed overtuigd ben, dat ik met dat alles nog niets voor den Heere ben.

Ik zou kunnen volstaan met alleen iets aan te stippen uit de laatste 25 jaren ; maar ik gevoel toch ook weer geen vrijmoedigheid om geheel te zwijgen van hetgeen daarvoor is geschied ; want dan zou ik onaangeroerd moeten

Laten, wat ik, naast den Heere, aan mijne ouders te danken heb.

Door hun beider liefde, en trouw, ijver en zorg zijn zij onder Gods zegen in staat geweest om mij te laten studeeren, waaraan veel kosten verbonden waren. Dankbaar gedenk ik hunner, die zooveel voor mij geweest zijn en gedaan hebben. Bij mijn bevestiging in mijn eerste gemeente waren zij beiden nog tegenwoordig; maar nu zijn zij niet meer. O, hoevele plaatsen zijn in die 25 jaren ledig geworden. En als ik mij dan eens indenk wat het over 25 jaren zal zijn, hoevelen zullen dan ook weer weggemaaid zijn door den sikkel des doods. O, dat de overdenking van de kortstondigheid en onzekerheid van het leven ons maar doe haasten om des levens wille, opdat wij niet onvoorbereid voor de eeuwigheid zijn, en onverzoend met een drie-enig God zullen moeten sterven.

Zijn mijn ouders *veel* voor mij geweest, het zou echter niet gebaat hebben, als de Heere niet a l l e s voor mij geweest was. Ik heb leeren verstaan dat tevergeefs de wachter waakt, als de Heere de stad niet bewaart dat tevergeefs de bouwlieden bouwen als de Heere het huis niet bouwt. Want als de Heere mij niet had bewaard, dan zou ik niettegenstaande de teederste zorg mijner ouders niet zijn, wat ik ben. De gevaren welke de studerende jongelingen omringen, waartegenover de ouders geheel machteloos staan, ja, waarvan de ouders, die zelf niet “gestudeerd” hebben geheel onkundig zijn, zijn zoo groot en zooveel, dat het een wonder mag heeten wanneer er, al is het nog maar voor het uitwendige, nog iets van hen terecht komt. Als er ooit “een pad door ijdelheden omsingeld” is dan is het zeker het pad van die jongelingen, die ver van het ouderlijk huis, soms al zeer jong, “op studie” zijn ; vooral als er geen toezicht op gehouden wordt door anderen. Een voorrecht is het daarom, als er leeraren zijn aan de scholen, die de gevaren kennen en dan ook de jongelingen daarvoor waarschuwen, en bovenal als de Heere Zijne hand van hen niet terugtrekt, niettegenstaande

Zij zich maar steeds van de Heere zoeken los te maken.

Ik moet het getuigen, de Heere heeft mij op dat “pad door ijdelheên omsingeld”, wonderlijk bewaard. Soms sidder ik nog als ik denk aan de gevaren waarin ik door verleiding gekomen was. Met de apostel Paulus moet ik zij het ook met het oog op geheel andere gevaren, zeggen ; Hulpe van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag.

De Heere heeft door Zijne bewarende hand het alzo gemaakt dat ik na voorspoedige studie te Doetinchem en Utrecht op 30 September 1900 te **HAGESTEIN** mijn intrede mocht doen na bevestigd te zijn door wijlen ds. E. J. Homoet, toen predikant te Ouderkerk a.d. IJssel, die ook mijn huwelijk had ingezegend. Ongetwijfeld is hij mede het middel in de hand des Heeren geweest dat ik na veel om en afzwerven ben gekomen tot belijdenis der Waarheid. Zijne heldere en schoone prediking, waaronder ik in mijn geboorteplaats, Groot-Ammers zoovele malen mocht nederzitten, is voor mij onvergetelijk.

Vol idealen, waarvan vele later illusies bleken te zijn, begon ik mijne arbeid in mijne eerste gemeente. Met jeugdige ijver trok ik de gemeente in, maar reeds spoedig ging ik gebukt onder vele zorgen, omdat ik niet bereikte, wat ik begeerde ; omdat ik niet kon, wat ik wilde. Ik wilde de Heere een huis bouwen van geestelijke steenen, maar vergat dat de Heere *mij* een huis moest bouwen, of anders gezegd : mij moest maken tot een tempel van de Heiligen Geestes.

De doodige toestand, waarin de gemeente toen verkeerde, drukte mij soms zoo neer, dat ik overwoog of het niet beter zou zij om tot de “Gereformeerde Kerken “ over te gaan. Daar ik bij de leden dier gemeente meer geestelijk leven meende te bespeuren.

Het is er gelukkig niet toe gekomen, want gezien de ontwikkelingen der “Gereformeerde Kerken” zou ik er mede bedrogen zijn uitgekomen en zou ik er niet gevonden

hebben wat ik zocht, daar het waarachtig geestelijk leven er al meer en maar is gaan wijken.

Mijn begeerte om meer kinderen Gods te ontmoeten zou vervuld worden toen mij onverwacht, zonder “gehoord” te zijn, ’t beroep naar **KOCKENGEN** werd thuis gebracht en ik geen vrijmoedigheid vond om te bedanken. Dat was 1903.

Aangenaam heb ik daar vier en een half jaar met Gods kinderen ogen verkeerden. Zij zijn ij tot veel leering geweest. Moeilijke tijden voor mijzelf heb ik daar doorgemaakt, maar niet zonder vrucht. Uitwendige moeilijkheden bleven ook niet uit. Vijandschap openbaarde zich onder de kinderen der wereld, toen ik pogingen aanwendde om de vergunningen op Zondag te laten sluiten. Op zekere morgen waren al mijn bloemen in den tuin gevallen voor den sikkel van Sabbathschenders. Dat was de eerste *daadwerkelijke* vijandschap, die ik ondervond in mijn pogen om de ongerechtigheid te bestrijden. En...het zou de laatste niet zijn.

In 1907 werd ik beroepen naar **WEZEP**. Gedrongen zoowel door het vurig verlangen van velen als door de afkeerigheid van anderen, welke laatste zich openbaarde in hatelijke *ongeteekende* brieven, nam ik het beroep aan. Strijd zou mij daar wachten, daar ik de eerste zou zijn die geen “Evangelische Gezangen” zou laten zingen in de samenkomst der gemeente. Verwenschingen werden gedaan, dat ik op mijn reis naar Wezep zou verongelukken. Hoe groot de vijandschap was, die zich onder andere in ongeteekende brieven en ingezonden stukken in de plaatselijke bladen openbaarde, moge blijken uit de volgende advertentie in een plaatselijk blad ;

Tot ons groot leedwezen heeft ds. Den Oudsten
Voor het beroep naar Hoevelaken bedankt. Moge
Hij spoedig uit onze landpalen vertrekken.

Vele leden“.

Het vuur van de vijandschap brandde wel hard, maar het verminderde snel. De vlam werd steeds kleiner. Maar dat

kleine vlammetje is ook tot het laatste toe zeer fel geweest

Steeds meerderen werden van hun dwaling overtuigd ; menige vijand is een vriend geworden en menige vervolger een volgeling. Twee spreken van Salomo zag ik daar bevestigd ; namelijk Spreuken 16 : 4 : “ Als iemands wegen den Heere behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen” en Spreuken 26 : 2 : Gelijk een musch is tot wegzwerfen, gelijk een zwaluw tot vervliegen, *alzo zal een vloek, die zonder oorzaak is niet komen* “.

Gelijk Paulus Filippi, waar hij zoveel tegenstand had ondervonden “mijn blijdschap en kroon” noemde, zoo heb ik ook wel eens de gemeente van Wezep genoemd.
De Lydia's ontbraken er niet.

In 1911 was de tijd aangebroken, dat ik naar **SINT MAARTENSDIJK** vertrok Ook daar wachtte mij geen rust; hoezeer ik die ook begeerde. Met smart zag ik daar aan de eene zijde een grooten onverschilligheid, waar openlijk met God en gebod werd gespot en aan de ander zijde wat men noemt “ streng in de leer maar los in het leven”. Veel meer moest ik daar optreden als een Boanerges (een zoon des donders) dan als een Barnabas (een zoon der vertroosting). Mocht het zijn om als een middel in Gods hand een dam tegen dien stroom op te richten, hebben eenige vrienden en ik getracht een School met den Bijbel op te richten ; maar het is tot nu toe nog niet verder gekomen dan een “Fonds”. De medewerking was klein en de tegenstand groot; zoo groot, dat zelfs bij mijn afscheid in de collecte een briefje werd gevonden met de vreselijke verwensingen, met bijvoeging van deze woorden : “Ik heb geen rood (n.l. roode inkt) anders deed ik het met *rood*”. Wij behoeven dus niet te vragen uit welken hoek dit kwam. Niettegenstaande het mij zeer moeilijk voel om het over te geven, vertrok ik reeds bij 't eerste beroep, n.l. naar **MONSTER**. Gaarne had ik in St. Maartensdijk een blijvende vrucht gezien evenals in Wezep, maar “een ander is het, die zaait en een ander

die maait”. Moge ook in die, in menig opzicht zoo mooie gemeente nog eens een verandering komen ook tot blijdschap van hen, die daar door de genade Zion beminnen.

Ook in Monster wachtte mij tegenwerking. Als Paulus reisde van stad tot stad, ondervond hij ook meest tegenstand. Als ik daaraan dacht, werd ik meermalen getroost, wanneer ik zoo van het ene in het andere kwam. Meermalen beschuldigde ik mij, dat ik het *anders* moest doen maar Paulus, die oneindig veel beter dan ik zijn arbeid verrichtte, ontkwam er ook niet aan. Het kon ook niet; de leugen geeft zich nooit gewillig over aan de Waarheid, noch de ongerechtigheid aan de gerechtigheid. Als men maar voor leugen en ongerechtigheid uit de weg loopt of de oogen sluit, blijft alles rustig. Maar het wordt in dien weg ook ondervonden : hoe meer vijandschap, hoe meer vriendschap ook in Monster.

In 1916 nam ik het beroep aan naar **NIJKERK**. Nooit ben ik na het aannemen zoo bestreden en aangevochten als toen, want ik zou niet *bekwaam* zijn om daar, waar mij weer tegenstand wachtte, den strijd te strijden. Een deel begeerde mij vurig, evenzeer als een ander deel vurig verlangde, dat ik niet kwam. Richtingverschil was daarvan weer de oorzaak als in Wezep. Toen ik echter bepaald werd bij deze woorden: “Mijne kracht wordt in zwakheid volbracht”, kon ik gemakkelijk gaan. De Heere hield echter nog een diepe weg met mij, toen het Hem behaagde, voor ik nog naar Nijkerk ging, mijne vrouw zwak van lichaam, maar sterk van geest, die gedurende 16 jaren mij zoo’n trouwe hulpe was geweest, tot Zich te nemen. Maar zonder “hulpe” zijnde heeft de Heere betoond mij “tot hulp en sterkte”te zijn.

Onder veel waardering, heb ik daar in het besef van mijne onbekwaamheid het Woord mogen brengen. Met aangenaamheid mag ik nog steeds in Nijkerk verkeerem. Meer dan in een mijner vorige gemeente kom ik daar, omdat de Heere dar, in den weg Zijner aanbiddelijke en ondoorgrondelijke Voorzienigheid mij na twee jaren

een andere hulpe gegeven heeft, die voor mij ook weer alles wil zijn. Welk een voorrecht! “Want elke wijze vrouw bouwt haar huis, maar die zeer dwaas is, breekt het met haar handen af”. (Spreuken 14 : 1)

Van Nijkerk leidde in 1920 mijn weg naar **DINTELOORD**. Mij hart werd geneigd om daar heen te gaan met de woorden van de ouderling te Kapernaüm: “Hij is waard, dat gij hem dat doet”. Aanvankelijk dacht ik er niet over want “het was zoo afgelegen” Maar toen ik van verschillende zijde vernam, hoe leeraarlievend men daar was, gevoelde ik niet te mogen bedanken *omdat* het zoo afgelegen in den Noord-West hoek van Brabant ligt. De Heere heeft mij daar de rustigste jaren van mijn bediening geschonken. Meer dan ergens heb ik daar den aangename omgang gehad ook met kinderen Gods, die kerkelijk gescheiden leefden. Iets heb ik daar verstaan van het Artikel, dat er maar één Kerk is.

Na 4 jaar, in 1924, was mijn tijd ook daar weer geëindigd en vertrok ik tegen ieders verwachting naar u, gemeente van **MIDDELHARNIS**. Mijn oprechte begeerte en de beweegredenen van mijn overkomen tot u, is om deze gemeente, die door allerlei oorzaken geestelijk zoo geteisterd is, weder tot groei en bloei te mogen brengen. In hoeverre dit geschieden zal, weet de Heere. Moge het mij gelukken, het zal mij tot blijdschap zijn. En indien niet, dat dan ook van mij, gelijk van David, moge gezegd worden : “Het is goed, dat het in uw hart is geweest”.

Langer dan ik wenschte, heb ik u bij de verschillende gemeenten bepaald, maar ik kon en mocht er niet van zwijgen. Mijn verkeer in al die plaatsen heeft zulk een diepen indruk gemaakt. Niet licht zal ik vergeten de liefde en vriendschap, die ik ondervonden heb in het bijzonder van degene, die God vreezen. Zij zijn mij meermalen tot steun en tot stut geweest in de hand des Heeren. Hoevele malen ben ik door hen bemoedigd in de moeilijkheden van mijn ambt, om voort te gaan. Hoe smartte het mij, als ik er een moest verliezen en grafwaarts

geleiden ; of ook als ik hen moest verlaten door mijn vertrek naar elders. Met liefde en dankbaarheid gedenk ik er aan in deze dagen, nu de Heere mij tot hiertoe gebracht heeft.

Ook gedenk ik aan de Kerkbesturen, die steeds voor mij zoo welwillend zijn geweest. Ik heb mij gewacht om met onbillijke of onmogelijke wenschen tot hen te komen. Maar meestal waren ze mij voor, zodat ik bijna nooit mijn verlangen behoefde kenbaar te maken, maar als ik het deed, waren ze ook terstond bereid om daaraan te voldoen. Welk een aangenaamheid is het, wanneer er zulk een hartelijke samenwerking wordt gevonden met degenen, die de uitwendige belangen der kerk hebben te behartigen. Wanneer die samenwerking en eensgezindheid er is tussen kerkbestuur en Kerkenraad, dan zijn de Kerkvoogden en Notabelen een steun in de kerk.

Ik mag ook niet nalaten te gedenken den steun en de vriendschap die ik van kerkenraden heb mogen genieten. Met aangenaamheid denk ik terug aan die eensgezindheid, die er meestal heerschte en de trouw, waarmede ze mij in den strijd, dien ik te strijden had, terzijde stonden. In 't bijzonder degenen, die bidden geleerd hadden en voor mij wenschte te zijn wat een Aäron en Hur waren voor Mozes. Namen zal ik niet noemen, maar één naam wil ik niet verzwijgen en niemand die hem gekend heeft zal het mij kwalijk nemen n.nl. mijn 84 jarige ouderling in Kockengen. Jan Lindeboom zo genoemd, omdat hij onder de lindeboomen in Utrecht gevonden was. Hij was een vondeling. Soms kon hij op hoogen leeftijd onder tranen van droefheid en blijdschap zoo zeggen : “Mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de Heere heeft mij aangenomen. Ik ben tweemaal gevonden ; ééns van de menschen, en ééns van de Heere”. Arm naar de wereld, had hij wegens zijn godzaligen wandel groote achting en vertrouwen in de gemeente. En toen ik bij zijn geopende groeve stond, 18 Januari 1906, en niettegenstaande koude, regen en wind een zeer grote

schare om zijn groeve geschaard was, zag ik bevestigd wat de dichter zingt : Hij zal genade en *eere* geven. De arme naar de wereld, zulk een rijke begrafenis. “de Naam des rechtvaardigen zal tot zegen zijn, maar de naam der goddelozen zal verrotten”.

Wanneer ik zoo al de weldaden overdenk die ik in mijne bediening mocht ontvangen, ja wanneer ik alleen bedenk de weldaad, dat de Heere mij in de bediening van Zijn Woord gesteld heeft, dan moet ik zeggen : Wie ben ik en wat is mijn huis, dat Gij mij hiertoe gebracht hebt”.

En toch, hoeveel het ook is, het is niet genoeg. Niet genoeg, dat ik tot bedienaar des Goddelijken Woords gesteld ben ; niet genoeg, dat ik in die 25 jaren in acht gemeenten bedienaar des Woords heb mogen zijn; niet genoeg dat ik op zoovele kansels heb gestaan om dat eeuwig blijvende Woord Gods te verkondigen; niet genoeg dat ik naar een 30 tal gemeenten beroepen ben; niet genoeg, dat ik om des Woords en der gerechtigheid wil zooveel haat en smaad, maar ook zeeveel liefde en achting mocht ondervinden ; niet genoeg, dat ik eeuwig blijvende vrucht op dien arbeid mocht zien ; niet genoeg, dat ik al die jaren een goede gezondheid mocht genieten, zoodat ik slechts vier vijf malen door een lichte ongesteldheid verhinderd was voor te gaan ; ja zelfs ook niet genoeg dat ik meermalen bijzondere uitredingen, ondersteuning en vertroosting van den Heere mocht ontvangen in dit voortreffelijke maar moeilijke werk.

Hoeveel dat alles ook moge zijn, het is niet genoeg voor mij. Zoo is het voor niemand genoeg, I heeft hij nog zooveel van den Heere gehad, al heeft de Heere hem nog zoover gebracht ; als dat “tot hiertoe” niet enigermate gelijk is aan hetgeen David er mede bedoelde. “Tot hiertoe” zal in dit leven alleen dan ver genoeg zijn, als hij tot Christus als de schuldovernemende Borg is gebracht.

Als wij daar gebracht zijn, is het voor u en voor mij een waar jubileum en dan zal ook het : “Wie ben ik

en wat is mij huis”, op zijn diepst verstaan worden.

Dien weg *tot* Christus, dien weg *in* Christus, ja, Christus als den Weg, den Eénigen weg tot dat zielsjubileum te verkondigen is met veel gebrek mijne bedoeling geweest. En zoo roep ik in deeze ur u en mezelf toe : Wat wij in natuur of genade ontvangen hebben, en waar wij ook gebracht zijn, indien het niet is “tot Christus”, dan is het niet ver genoeg. Laat ons dat wel bedenken. Wat baat het een mensch, al gewon hij de geheele wereld en hij lijdt schade aan zijn ziel?

Er wordt veel gejubeld over allerlei, maar moge er onder al dat jubelen toch geen vrede zijn voordat wij gejubeld hebben in Christus als de eenige en volkomen Zaligmaker, opdat onze jubel niet eindigen in eeuwigen jammer. Maar is die jubel ons deel geweest, dan zal die eenmaal voortgezet en voleindigd worden in eeuwigen jubel met die schare, die niemand tellen kan, om den drieënigen God, Vader, Zoon en Heiligen Geest toe te brengen allen lof, alle aanbidding en alle dankzegging.

En dat zal dan ook het deel zijn van allen, die hier in zielsvernedering en zielejubel met David hebben uitgeroepen : Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt.

Amen.

